DON SCRÚDAITHEOIR

SCRÚDUIMHIR		Móriomlán na Marcanna	

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH, 2016

EACNAMAÍOCHT BHAILE

GNÁTHLEIBHÉAL

DÉ hAOINE 17 MEITHEAMH – TRÁTHNÓNA 2.00 – 4.00

Iomlán na Marcanna: 240

TREORACHA d'IARRTHÓIRÍ

1. ROINN A - 80 marc.
   Freagair 16 (sé cinn déag) de na ceisteanna as Roinn A.
   Tá na ceisteanna uile ar aon mharc.
2. ROINN B - 160 marc.
   Freagair 4 (ceithre) cheist as Roinn B.
   Tá na ceisteanna uile ar aon mharc.
3. ***Scríobh freagraí na gceisteanna sa spás atá ann dóibh.***

STAMPA AN IONAID

Don scrúdaitheoir amháin

CEIST	MARC
Roinn A (Iomlán)	
Roinn B 1	
2	
3	
4	
5	
6	
IOMLÁN →	
GRÁD →	

1. Suim na n-iomlán bun leathanaigh	
2. Móriomlán na (g)ceiste(anna) a dícheadaíodh	
3. An marc iomlán a bronnadh (1 lúide 2)	
4. Bónas as freagairt trí Ghaeilge (más cuí)	
5. An marc iomlán má bronnadh bónas as freagairt trí Ghaeilge (3 móide 4)	
Nóta: Caithfidh an marc ar líne 3 (nó líne 5 má bronnadh bónas as freagairt trí Ghaeilge) a bheith mar an gcéanna leis an marc sa bhosca **Móriomlán na Marcanna** thuas.	

THALL→

ROINN A
80 marc

Freagair 16 (sé cinn déag) de na ceisteanna a leanas. Tá na ceisteanna uile ar aon mharc.

1. Liostaigh **dhá** fhoinse stáirse sa réim bia.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

2. Tabhair **dhá** fheidhm atá ag an uisce.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

3. Luaigh **trí** phointe le cur san áireamh agus bianna á roghnú.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

(iii) ______________________________

4. Cuir **gach** ceann de na cáiseanna ar an liosta thíos faoi na ceannteidil chearta.

céadar **triantáin cháise** **cáis uachtair** **parmasán** **cáis tí**

CRUA	BOG	PRÓISEÁILTE

5. Cuir in iúl le tic [✓] cé acu fíor **nó** bréagach atá **gach ceann** de na ráitis seo a leanas.

	Fíor	Bréagach
(i) Is é is murtall (otracht) ann ná a bheith róthrom.		
(ii) Tarlaíonn ainéime de bharr réim bia ina bhfuil a lán siúcra.		
(iii) Itheann roinnt veigeatóirí táirgí déiríochta.		

6. Roghnaigh an focal ceart thíos le **gach** ceann de na habairtí seo a leanas a chríochnú.

earra **seirbhís**

(i) Sampla de ______________________ tomhaltais is ea fiaclóir.

(ii) Sampla de ______________________ tomhaltais is ea leabhar.

7. Cén t-eolas a chuireann an tsiombail seo in iúl don tomhaltóir?

____

____

____

8. Ainmnigh **ceithre** chostas ba chóir a chur san áireamh i mbuiséad teaghlaigh.

Costais

(i) ______________________________	**(ii)** ______________________________
(iii) ______________________________	**(iv)** ______________________________

9. Tabhair **dhá** fheidhm atá ag pacáistiú.

(i) ____

(ii) ____

10. Cuir in iúl le tic [✓] cé acu fíor **nó** bréagach atá **gach ceann** de na ráitis seo a leanas.

		Fíor	**Bréagach**
(i)	Is é is ollioncam (ioncam comhlán) ann ná an pá a thógtar abhaile tar éis asbhaintí.		
(ii)	Is é is tob-cheannach ann ná ceannach ar ala na huaire.		
(iii)	Is é is ceannach ar cairde ann ná 'ceannaigh anois, íoc as níos déanaí'.		

11. Mol **trí** threoirlíne do dhéagóir le cóireáil a dhéanamh ar aicne.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

(iii) ______________________________

12. Cuir tic [✓] leis an bhfreagra ceart thíos.

Is é is forbairt mhorálta ann ná:

(i)	foghlaim conas do mhothúcháin a bhainistiú agus conas déileáil leo.	☐
(ii)	a bheith ar an eolas faoi cad atá ceart nó cad atá mícheart.	☐
(iii)	fás i meáchan agus in airde leanaí.	☐

13. Tabhair **trí** bhuntáiste a bhaineann le haclaíocht a dhéanamh go rialta.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

(iii) ______________________________

14. Roghnaigh an focal ceart as an liosta thíos le **gach ceann** de na habairtí seo a leanas a chríochnú.

clóirín **scagachán** **fluairíd**

(i) Is féidir ______________________ a chur le huisce chun na fiacla a láidriú.

(ii) Cuirtear ______________________ le huisce chun na baictéir a mharú.

(iii) Cabhraíonn ______________________ le deannach agus salachar a bhaint.

15. Luaigh **trí** phointe le cur san áireamh nuair a bhíonn teach teaghlaigh á roghnú.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

(iii) ______________________________

16. Cuir in iúl le tic [✓] cé acu fíor **nó** bréagach atá **gach ceann** de na ráitis seo a leanas.

		Fíor	**Bréagach**
(i)	Tarlaíonn dó mar gheall ar theas fliuch.		
(ii)	Is é an aidhm atá ag an ngarchabhair ná an bheatha a chosaint.		
(iii)	Is é an uimhir theileafóin éigeandála in Éirinn ná 555.		

17. Tabhair **dhá** fheidhm atá ag éadaí.

(i) ____

(ii) ____

18. Mol **dhá** úsáid éagsúla a bhaintear as cadás.

(i) ____

(ii) ____

19. Ainmnigh an greim a thaispeántar sa léaráid agus mol úsáid **amháin** dó.

Greim ______________________________

Úsáid ______________________________

____

____

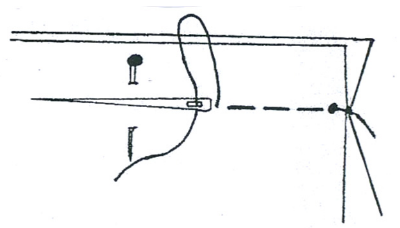

20. Cuir in iúl le tic [✓] cé acu fíor **nó** bréagach atá **gach ceann** de na ráitis seo a leanas.

		Fíor	**Bréagach**
(i)	Snáithín saorga é síoda.		
(ii)	Baintear úsáid as an mbróidnéireacht chun fabraic a mhaisiú.		
(iii)	Má bhíonn an teannas scaoilte ar mheaisín fuála féadfaidh lúbanna a bheith sna greamanna.		

THALL→

ROINN B
160 marc

Freagair 4 (ceithre) ceist as an roinn seo. Tá na ceisteanna uile ar aon mharc.

1. **(a)** Luaigh an fheidhm atá ag na cothaithigh seo a leanas atá le fáil sa bhainne.

COTHAITHEACH	FEIDHM
Cailciam	
Próitéin	
Saill	

(b) Is foinse mhaith cailciam é bainne. Ainmnigh **dhá** fhoinse eile cailciam.

(i) ______________________________ **(ii)** ______________________________

(c) Déan **gach** cineál bainne ar an liosta thíos a mheaitseáil leis an réim bia speisialta is oiriúnaí.

bainne lánmhéathrais **bainne soighe** **bainne beagmhéathrais** **bainne treisithe**

RÉIM BIA SPEISIALTA	BAINNE
Murtall (otracht)	
Oistéapóróis- galar cnámh	
Veigeatóir- fíor-veigeatóir	
Leanaí óga	

(d) Tabhair **dhá** shlí a dtéann teas i bhfeidhm ar bhainne.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

(e) Mol **ceithre** shlí le níos mó táirgí déiríochta a chur san áireamh i réim bia déagóra.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

(iii) ______________________________

(iv) ______________________________

2. **Sna Treoirlínte maidir le Bia Sláintiúil moltar dúinn cúig sciar nó níos mó de thorthaí agus de ghlasraí a ithe in aghaidh an lae.**

(a) Mol glasra éagsúil as **gach** ceann de na grúpaí seo a leanas.

GRÚPAÍ	GLASRA
Fréamhacha/tiúbair	
Glasraí glasa	
Piseánaigh	
Torthaí	

(b) Liostaigh **trí** phointe le leanúint nuair a bhíonn glasraí á gceannach agat.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

(iii) ______________________________

(c) Ainmnigh **dhá** mhodh éagsúla le glasraí a chócaráil.

(i) ________________ **(ii)** ________________

(d) Mínigh na téarmaí seo a leanas.

Glasraí ina séasúr féin ______________________________

____

____

Glasraí orgánacha ______________________________

____

____

(e) Ainmnigh **dhá** shlí le hanraith glasraí a mhaisiú.

(i) ________________ **(ii)** ________________

THALL→

3. Spreagann an fhógraíocht tomhaltóirí chun táirgí agus seirbhísí a cheannach.

(a) Luaigh **dhá** chúis le fógraíocht a dhéanamh.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

(b) Mol modh fógraíochta **difriúil** le haghaidh **gach** ceann de na táirgí agus seirbhísí a leanas.

TÁIRGÍ/SEIRBHÍSÍ	**MODH FÓGRAÍOCHTA**
Ticéad do cheolchoirm	
Mála spóirt	
Fón póca	
Táirgí gruaige	

(c) Ainmnigh fógra **amháin** a cheapann tú atá éifeachtach agus tabhair **dhá** chúis le do rogha.

Ainm an fhógra ______________________________

Cúiseanna le do rogha

(i) ______________________________

____

(ii) ______________________________

____

(d) Roghnaigh an focal ceart as an liosta thíos le **gach** ceann de na habairtí seo a leanas a chríochnú.

Taighde margaidh **Barrachóid** **Fhaisnéis**

(i) Déantar ______________ a scanadh nuair a bhíonn tú ag íoc as earraí.

(ii) Is é an tAcht um ______________ do Thomhaltóirí, 1978 a rialaíonn cúrsaí fógraíochta.

(iii) Is é is ______________ ann ná eolas a bhailiú faoi rudaí a thaitníonn leis na tomhaltóirí agus faoi rudaí nach dtaitníonn leo.

4. (a) Ainmnigh na cineálacha fiacla a bhfuil na lipéid 1, 2, 3 agus 4 orthu.

1. ______________________________

2. ______________________________

3. ______________________________

4. ______________________________

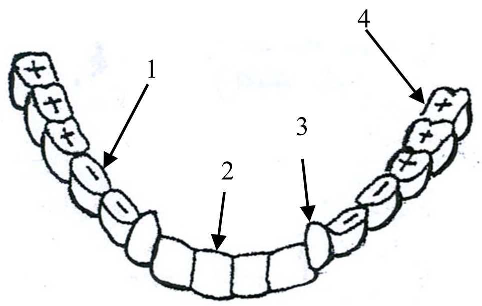

(b) Cuir in iúl le tic [✓] cad iad na bianna díobh seo a leanas atá in ann cabhrú le fiacla láidre a dhéanamh?

BIANNA	**DÉANANN FIACLA LÁIDRE**
Iógart	
Deochanna súilíneacha	
Taoschnónna	
Tuinnín	

(c) Luaigh **dhá** chúis a bhfuil sé tábhachtach fiacla sláintiúla a bheith agat.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

(d) Roghnaigh an focal ceart as an liosta thíos chun **gach** ceann de na habairtí seo a leanas a chríochnú.

6 mhí **sheachaint** **fiacla**

(i) Ná bain úsáid as na ______________________________ le táirgí a oscailt.

(ii) Is fearr bianna agus deochanna siúcrúla a ______________________________.

(iii) Tabhair cuairt ar an bhfiaclóir gach ______________________________.

(e) Ainmnigh **ceithre** tháirge a bhaineann le sláinteachas béil.

(i) ____________________ **(ii)** ____________________

(iii) ____________________ **(iv)** ____________________

THALL→

5. **(a)** Tabhair **trí** threoirlíne le leanúint nuair a bhíonn cuisneoir á cheannach agat.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

(iii) ______________________________

(b) Luaigh **trí** phointe le leanúint nuair a bhíonn cuisneoir in úsáid **agus** á ghlanadh agat.

IN ÚSÁID	**(i)** ____________ **(ii)** ____________ **(iii)** ____________
Á GHLANADH	**(i)** ____________ **(ii)** ____________ **(iii)** ____________

(c) Ainmnigh **dhá** ghné nua-aimseartha de chuisneoir.

(i) ______________________ **(ii)** ______________________

(d) Cuir in iúl le tic [✓] cad iad na bianna seo a leanas **nach bhfuil oiriúnach** le reo.

BIANNA	NACH BHFUIL OIRIÚNACH LE REO
Bananaí	
Ubh iomlán	
Feoil	
Leitís	

(e) Conas a chuirfeá seanchuisneoir de láimh go sábháilte?

____

____

6. **(a)** Ainmnigh ball éadaigh a rinne tú ar scoil mar chuid den Staidéar Teicstílí, deán sceitse de **agus** déan cur síos air.

Sceitse

Ainm ______________________________

Cur síos ______________________________

____

____

____

____

____

(b) Tabhair **trí** phointe le cur san áireamh nuair a bhíonn éadaí á ní.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

(iii) ______________________________

(c) Roghnaigh an focal ceart as an liosta thíos chun **gach** siombail thíos a bhíonn ar lipéad cúraim a mheaitseáil.

ná húsáid tuarthóir **iarann bogthe**

ná cuir i dtriomadóir rothlaim **nigh de láimh amháin**

SIOMBAIL AR LIPÉAD CÚRAIM	TREOIR
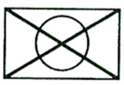	

(d) Mínigh aidhm **gach** ceann de na hearraí seo a leanas nuair a bhíonn éadaí á ní.

(i) Glantach ______________________________

(ii) Feabhsaitheoir Fabraice ______________________________

Leathanach Bán